

BORGEN EN ZEUGEN GESCHEIDEN MESTEN

ing. J.H. Huiskes, onderzoeker Kwaliteit

ir. C.M.C. van der Peet-Schwing, onderzoeker Voeding

Beperkt voeren van borgen geeft een betere classificatie en minder ribwandvervetting dan onbeperkt voeren. Zeugen kunnen, afhankelijk van het EW-gehalte van het voer, onbeperkt worden gevoerd. De lagere groei van beperkt gevoerde borgen wordt in het saldo ruimschoots gecompenseerd door de hogere opbrengstprijis. Deze voerstrategie is alleen mogelijk als borgjes en zeugjes gescheiden worden opgelegd. Aan de borgen zal gedurende de hele mesterijperiode ongeveer 3 a 5% meer EW per dag gevoerd moeten worden, dan aan de zeugen. Zij zullen dan ongeveer gelijktijdig slachtrijp zijn.

Proefopzet

In het februarinummer is geschreven over de beïnvloeding van ribwandvervetting (vette buiken) door meer of minder EW-opname per dier per dag. Het betreffende onderzoek, dat is uitgevoerd samen met het IVO te Zeist (dr. ir. P. Walstra en ir. G. Mateman) en het IVVO te Lelystad (dr. ir. A.W. Jongbloed), heeft daarnaast ook informatie opgeleverd over de invloed van de EW-opname per dag in de afmestperiode op de mesterijresultaten en de classificatie van borgen en zeugen.

Borgen en zeugen zijn vanaf het spenen tot 25 kg gemengd gehouden en vervolgens gescheiden gemest. Vanaf 25 kg tot 45 kg zijn de dieren onbeperkt gevoerd met startvoer. Dit deel van het onderzoek is uitgevoerd op het Varkensproefbedrijf te Raalte.

Vanaf 45 kg tot 105 kg zijn vier proefbehandelingen vergeleken:

1. onbeperkt vleesvarkensvoer (EW = 1,03);
2. onbeperkt vleesvarkensvoer (EW = 1,15);
3. beperkt vleesvarkensvoer (EW = 1,15); volgens voerschema;
4. onbeperkt vleesvarkensvoer (EW = 1,15) tot 70 kg, daarna beperkt volgens voerschema.

Mesterijresultaten

In tabel 1 zijn de mesterijresultaten en het vleespercentage weergegeven over de hele mesterijperiode.

Vanaf opleg tot 45 kg was de behandeling gelijk en zijn geen verschillen geconstateerd tussen de vier proefgroepen. De verschillen zijn dus ontstaan in het traject boven 45 kg.

Bij de zeugen wordt de hoogste EW-opname en groeisnelheid bereikt bij onbeperkte voeding met EW = 1,15-voer.

Tussen de overige drie proefgroepen zeugen zijn er geen verschillen in EW-opname en groei.

De zeugen die onbeperkt gevoerd zijn met EW = 1,03-voer hebben dus niet meer EW per dag opgenomen dan de zeugen die vanaf 45 en 70 kg beperkt zijn gevoerd met EW = 1,15-voer. De EW-conversie is over de hele mesterijperiode gezien niet duidelijk verschillend tussen de proefgroepen met zeugen. Bij de borgen wordt de hoogste EW-opname en groeisnelheid bereikt bij onbeperkte voeding met EW = 1,15 voer. Bij beperkte voeding volgens schema vanaf 45 kg zijn de EW-opname en de groeisnelheid het laagst. Er bestaan geen duidelijke verschillen in EW-conversie tussen de 4 proefgroepen met borgen.

Slachtkwaliteit

De borgen die onbeperkt zijn gevoerd met EW = 1,15-voer hebben duidelijk het laagste vleespercentage. Het beperken van de borgen in EW-opname leidt tot duidelijk hogere vleespercentages. Bij de zeugen is het vleespercentage duidelijk lager bij de onbeperkt met EW = 1,15-voer gevoerde groep ten opzichte van de groepen onbeperkt (EW = 1,03) en beperkt na 70 kg. Er kan geconstateerd worden dat een verhoogde EW-opname per dag vooral bij de borgen en in mindere mate ook bij de zeugen leidt tot een slechter vleespercentage. Verder tonen de zeugen, bij een gelijkwaardige EW-opname, een tendens tot een lager vleespercentage bij voeding van

hooggeconcentreerd voer ten opzicht van voer met EW = 1,03. Het verschil in vleespercentage tussen borgen en zeugen van bijna 3,5% bij onbeperkte voeding is bij de beperkt gevoerde groepen ruim een procent kleiner geworden, vooral door verbetering van de borgen.

Economische verschillen

Er zijn saldoberekeningen (per gemiddeld aanwezig varken per jaar) uit gevoerd bij basisopbrengstprijzen per kg geslacht gewicht voor vleesvarkens van f 2,75 en f 3,35.

De gemiddelde netto opbrengstprijzen bedragen dan circa f 2,93 en f 3,53. Voor vleesvarkensvoer is gerekend met f 47,- per 100 kg voor EW = 1,03 voer en f 51,- voor EW = 1,15 voer. Er is ook een variant berekend met f 5,- hogere voerprijzen. De prijs per EW-eenheid is voor beide voeders gelijk (dit was ook zo tijdens het onderzoek). Bij de saldoberekeningen zijn de omzetsnelheden voor de borgen gelijk gehouden aan die van de zeugen met dezelfde proefbehandeling.

Bij de borgen heeft de groep "beperkt vanaf 70 kg" steeds het hoogste saldo. Het laagste saldo hebben de borgen die vanaf 45 kg beperkt zijn gevoerd.

De borgen met "onbeperkt, EW = 1,15" horen bij lage vleesrijzen ook bij het laagste saldoniveau.

Bij de zeugen heeft de groep met onbeperkt EW = 1,15 voer steeds het hoogste saldo. Deze groep heeft echter de slechtste classificatie en meeste ribwandvervetting en is daarom niet aan te bevelen. De vanaf 45 kg beperkte zeugen hebben steeds het laagste saldo.

Gescheiden mesten

Voor de praktijk gaat het er om de beste combinatie te kiezen. Voor de borgen zal dat enige voerbepijking betekenen en voor de zeugen onbeperkt, zolang de energiewaarde van het voer niet al te hoog is. Dit kan alleen door borgjes en zeugjes bij opleg in de mesterij per hok gescheiden op te leaen. De boraen hoeven niet sneller te groeien dan de zeugen omdat de omzetsnelheid voor een afdeling bepaald wordt door het groeitempo van de zeugen (extra groei van de borgen is dan ook geen geld waard). In dit onderzoek komen de vanaf 70 kg beperkte borgen het beste uit in vleespercentage en saldo. Deze dieren zijn vanaf 70 kg fors beperkt gevoerd en kregen daardoor een duidelijke groeivertraging in het laatste traject.

Waarschijnlijk geeft een gelijkmatige beperking over de hele mestperiode dus vanaf opleg tot aflevering een gelijkwaardig resultaat. Deze voortdurende beperking van borgen in relatie tot de opname van de zeugen is in dit onderzoek echter niet beproefd.

Tabel 1: Mesterijresultaten vanaf opleg op $\pm$ 24 kg tot afleveren

	onbeperkt EW = 1,03	onbeperkt EW = 1,15	na 45 kg beperkt EW = 1,15	na 70 kg beperkt EW = 1,15
Aantal dieren	172	169	174	171
Groeisnelheid (g/dag)				
– borg	752	783	684	732
– zeug	683	710	676	686
Voeropname (kg/dag)				
– borg	2,24	2,17	1,91	2,03
– zeug	1,99	1,91	1,84	1,86
Voederconversie				
– borg	2,98	2,78	2,80	2,77
– zeug	2,91	2,69	2,73	2,71
EW-opname (EW/dag)				
– borg	2,32	2,45	2,16	2,29
– zeug	2,06	2,15	2,07	2,10
EW-conversie				
– borg	3,09	3,14	3,16	3,13
– zeug	3,02	3,04	3,08	3,07
Vleespercentage				
– borg	51,6	50,8	52,1	52,4
– zeug	55,0	54,1	54,3	54,7

Een ongeveer even snelle groei van borgen en zeugen kan gerealiseerd worden door de borgen gedurende de hele mesterijperiode op een voerschema te zetten dat 3 a 5% hoger is dan de zeugen van hetzelfde voer opnemen. Bij trogvoeding is dit zondermeer toepasbaar en gaat het er om het optimale voerschema voor de zeugen te vinden en de borgen daar op af te stemmen. Bij droogvoerbak en brijbak is de uitvoerbaarheid moeilijker. Naast het bijhouden van de voeropname door de zeugen, zullen de borgen 1 à 2 keer per dag gevoerd moeten worden. De aantrekkelijkheid hiervan zal men voor de eigen resultaatmogelijkheden moeten nagaan.

Op de Varkensproefbedrijven te Raalte en Sterkel wordt beperkt voeren van de borgen aan de droogvoer(brij-)bak onderzocht bij elke gebruikelijke kruisingscombinatie en voersoort.

In Rosmalen wordt bij gebruik van een brijvoerinstallatie uitgeprobeerd de borgen beperkt te voeren tot 3 a 5% boven het niveau van de zeugen.

Vervettingsonderzoek

Van het vervettingsonderzoek verschijnt binnenkort een populair verslag.

Dit verslag kunt U, als de resultaten van het onderzoek U interesseren, GRATIS opvragen met behulp van het kaartje voorin dit periodiek. Van het vervettingsonderzoek is echter ook een wetenschappelijk rapport verschenen. Dit wetenschappelijke rapport is te bestellen door f 7,50 over te maken op postrekeningnummer 51.73.462 ten name van Proefstation voor de Varkenshouderij te Rosmalen onder vermelding van proefverslagnummer P1.34.